

ใบความรู้ เรื่อง สถาบันทางการเงิน

สถาบันการเงินมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเงินของประเทศ โดยทำหน้าที่ระดมและจัดสรรเงินทุนแก่ภาคเศรษฐกิจจริง การชำระราคาและบริการ การบริหารความเสี่ยง รวมถึงการให้ข้อมูลทางการเงินเพื่อการตัดสินใจ สถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพ ต้องโปร่งใส มีธรรมาภิบาลและบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม สถาบันทางการเงินประกอบด้วย

(1) สถาบันการเงินที่ประกอบกิจการธนาคาร

1.1) ธนาคารแห่งประเทศไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบการเงินและรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ บทบาทและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยมีดังนี้ เป็นผู้ออกธนบัตร เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ เป็นนายธนาคารและตัวแทนทางการเงินของรัฐบาล ดำเนินนโยบายการเงิน

1.2) ธนาคารพาณิชย์ ให้บริการด้านการเงินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การรับฝากเงิน การให้กู้ยืม การโอนเงิน การเรียกเก็บเงิน การให้เชาตู้รับฝาก การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การออกเลตเตอร์ออฟเครดิต การประกอบกิจการวิเทศธนกิจ

1.3) สถาบันการเงินเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นธนาคารของรัฐบาล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2509 มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร โดยให้กู้ยืมเงินระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว

- ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) เป็นธนาคารของรัฐบาล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. 2496 เพื่อดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาคารและที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย

- ธนาคารออมสิน เป็นธนาคารที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 เพื่อระดมเงินออมจากประชาชนแล้วนำมาให้รัฐบาลกู้ยืมโดยการซื้อพันธบัตร ตัวสัญญาใช้เงินและตัวเงินคลังของรัฐบาล

2) สถาบันการเงินที่ไม่ประกอบกิจการธนาคาร

2.1) บริษัทเงินทุน (finance company)

บริษัทเงินทุนเป็นสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่ระดมเงินออมจากประชาชนทั่วไป โดยการออกตัวสัญญาใช้เงินจำนองแก่ประชาชนคล้ายกับการรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ แต่อาจให้ดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป แล้วนำไปให้กู้ยืมและลงทุนในหลักทรัพย์

2.2) กองทุนรวม (mutual fund)

จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมเงินจากผู้มีเงินออมด้วยวิธีการจำหน่าย หน่วยลงทุน ให้แก่ผู้สนใจแล้วบริษัทจัดการกองทุนรวมจะรวบรวมเงินไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์ เช่น พันธบัตร หุ้นสามัญ หุ้นกู้ ตัวสัญญาใช้เงิน เป็นต้น เมื่อการลงทุนของกองทุนรวมได้ผลดีมีรายได้ก็จะนำมาแบ่งปันให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุนในรูปของเงินปันผลและถ้าขายหน่วยลงทุนออกไปในขณะที่มีราคาสูงขึ้น ผู้ลงทุนก็จะได้กำไรจากการขายหน่วยลงทุนนั้น

2.3) สหกรณ์การเกษตร

มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมส่งเสริมการออมของสมาชิกช่วยเหลือสมาชิกด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และด้านการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิก รวมทั้งส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตรสมัยใหม่แก่สมาชิก

2.4) สหกรณ์ออมทรัพย์

เป็นสถาบันการเงินที่จดทะเบียนกับทางการโดยทำหน้าที่รับฝากเงินจากสมาชิกและให้สมาชิกกู้ยืมเงิน โดยคิดดอกเบี้ย แล้วนำกำไรที่ได้รับจากการดำเนินงานมาแบ่งปันให้สมาชิกตามมูลค่าหุ้นที่หุ้นที่ถือและตามมูลค่าดอกเบี้ยเงินกู้ เงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้จากเงินค่าหุ้นของสมาชิก เงินฝากจากสมาชิก และเงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น ๆ แล้วนำเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

๒.๕) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์

เป็นสถาบันการเงินดำเนินกิจการระดมทุนด้วย การออกตั๋วสัญญาใช้เงินเสนอขายต่อประชาชนทั่วไป เพื่อนำมาให้ประชาชนกู้ไปซื้อที่ดินและสร้างที่อยู่อาศัย ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ให้กู้โดยมีบ้านและที่ดินค้ำประกัน 2) ซื้อบ้านและที่ดินโดยให้สิทธิผู้ที่ยายที่จะผ่อนค้ำคืนได้ 3) ขายบ้านและที่ดินโดยวิธีการให้เช่าซื้อ

2.6) ไร่รับจำนำ

เป็นสถาบันการเงินขนาดเล็กที่พบเห็นได้ทั่วไปตามแหล่งชุมชน ทำหน้าที่ให้กู้ยืมแก่ประชาชนทั่วไปโดยการรับจำนำสิ่งของและเครื่องใช้ต่าง ๆ ทั้งของใหม่และของที่ใช้แล้ว ไร่รับจำนำของเอกชนใช้เงินทุนของผู้เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนและเงินจากการกู้ยืมมาใช้ดำเนินการรับจำนำ สถานธนาณูเคราะห์ได้เงินทุนจากงบประมาณซึ่งรัฐบาลจัดสรรให้ รวมทั้งเงินกำไรสะสมและเงินกู้จากธนาคารออมสิน ส่วนสถานธนาณูบาลได้เงินอุดหนุนจากเทศบาลและเงินกู้จากกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล ไร่รับจำนำทั้ง 3 ประเภทเป็นสถาบันการเงินที่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยนิยมไปเพื่อการบริโภคและเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับการค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ

2.7) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

เพื่อจัดหาทุนให้ทุกระยะปานกลางและระยะยาวแก่กิจการอุตสาหกรรมต่าง ๆ บริษัทดำเนินงานในลักษณะของกิจการภาคเอกชนโดยนักบริหารอาชีพ แต่มีเป้าหมายเน้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรม มิได้คำนึงถึงผลกำไรสูงสุดอย่างธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนทั่วไปโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทประกอบด้วยผู้ถือหุ้น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กลุ่มบริษัทเอกชน กลุ่มบริษัทเงินทุน กลุ่มบุคคลธรรมดาและกลุ่มบริษัทประกันภัย

2.8) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิไม่เกิน 50 ล้านบาท ในอุตสาหกรรม 4 ประเภท คือ อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือนและอุตสาหกรรมบริการ